

Motion till riksdagen 2021/22:3635

av **Niklas Wykman m.fl. (M)**

Ordning och reda i staten för att stävja fusk och brott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en ny nationell folkräkning i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra folkbokföringen mer tillförlitlig och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska krävas personlig inställelse hos Skatteverket, eller annan lämplig myndighet, för att få ett samordningsnummer och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla som i dag innehar samordningsnummer ska bekräfta sin identitet genom personlig inställelse hos Skatteverket, eller annan lämplig myndighet, och att de samordningsnummer som inte bekräftas inom ett antal månader avslutas om inte särskilda skäl föreligger, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biometriska data ska användas för att göra identifieringen av samordningsnumrens innehavare säkrare och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra lagstiftningen så att Kronofogdemyndigheten har möjlighet att utmäta kriminellas skadestånd när skulder till brottsoffer återfinns, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över Kronofogdemyndighetens möjlighet att arbeta uppsökande och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra ökad samverkan genom systematiskt organiserat informationsutbyte mellan Kronofogdemyndigheten och samtliga myndigheter som betalar ut utmätningbara ersättningar i syfte att öka Kronofogdemyndighetens effektivitet och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att successivt införa ett standardiserat arbetsgivarintyg som bör tillhandahållas Skatteverket och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skatteverket bör få ansvaret för utbetalning av all lönegaranti och tillkännager detta för regeringen.

Felaktig folkbokföring skapar problem

Staten brister i kontrollen över folkbokföringen. Fusket med folkbokföringen och falska identiteter möjliggör välfärdsbrottslighet och försvårar polisens arbete. Genom att ange falska folkbokföringsuppgifter utnyttjar kriminella välfärds- och trygghetssystemen. Att göra anspråk på någon annans folkbokföringsadress är allvarligt i sig självt. Folkbokföringsbrotten är samtidigt ett oroväckande problem av den anledningen att det underlättar för kriminella att begå andra former av brott såsom välfärdsbrott och bidragsfusk, brott som urholkar våra välfärdssystem och lägger grunden för framväxt av parallellsamhällen. Stölderna från välfärdssystemen i Sverige är omfattande. Rapporter om fusk, bedrägerier och felaktigt utbetalda bidrag duggar tätt. Omkring 20 miljarder kronor betalas årligen ut felaktigt från välfärdssystemen.

Skatteverket uppskattar att omkring 200 000 personer är skrivna på felaktiga adresser i Sverige. Det är dock en uppskattning som är behäftad med osäkerhet, och myndigheterna vet inte idag exakt hur omfattande problemet är. Årligen får Skatteverket omkring 12 000 tips om folkbokföringsbrott. Idag är det även relativt enkelt att folkbokföra sig på någon annans adress. Det krävs inget formellt medgivande från personen som man önskar folkbokföra sig hos. Vi ser fall efter fall där personer avsiktligt väljer att folkbokföra sig hos andra trots att de inte på något vis är förknippade med eller känner varandra. Det finns exempel på personer som felaktigt låtit folkbokföra sig på en adress utan godkännande för att sedan visa upp sitt folkbokföringsbevis för en låssmed och på så sätt få hjälp att komma in i bostaden. Andra har blivit kontaktade av Kronofogden med anledning av att någon som felaktigt folkbokfört sig hos dem har skulder. Det är särskilt allvarligt eftersom utmätningsreglerna innebär att den egendom som finns i sambors gemensamma hem kan utmätas för gäldenärens skulder.

För att på riktigt återfå kontrollen över folkbokföringen i Sverige och för att stävja de brott som årligen kostar staten miljarder krävs en folkräkning. Problemen har blivit mycket allvarliga och en folkräkning är en kraftfull åtgärd som i nuläget bör vidtas. Sverige har tidigare haft en tradition av att genomföra folkräkningar, likt många andra länder. Senast Sverige genomförde en riktig folkräkning var dock år 1990.

En folkräkning ger staten möjlighet att bättre bekämpa brott och verktyg för att stävja framväxten av utanförskap och parallellsamhällen samt ger viktiga data och kunskap i arbetet med att motverka trångboddhet. Åtgärderna som regeringen hittills vidtagit för att göra folkräkningen mer tillförlitlig och nu utreder kommer inte att räcka för att framgångsrikt pressa tillbaka de problem som idag präglar Sverige.

Återupprätta kontroll över samordningsnumren

Sverige saknar kontroll över hur många personer som illegalt vistas i landet. Detta antal väntas öka kraftigt de kommande åren. Problemen kring folkbokföringen och sam-

ordningsnumren har öppnat upp för brottslighet och fusk och bidrar till framväxten av parallellsamhällen.

Sverige har utfärdat nästan 900 000 samordningsnummer och det saknas kontroll över hur många personer som illegalt vistas i landet. Regeringen har föreslagit vissa åtgärder i rätt riktning men agerat senfärdigt och otillräckligt trots att problemet varit mer eller mindre uppenbart och uppmärksammat i rapporter och från experter. Åtgärder för att stävja bidragsfusk generellt har inte prioriterats från regeringen.

Omkring 900 000 personer som inte är folkbokförda i Sverige har fått ett samordningsnummer för att kunna leva och verka i landet, till exempel för att kunna skatta för sina inkomster. Av dessa har cirka 150 000 övergått i personnummer. Bakom hur många av de resterande samordningsnumren det finns en verklig person är det ingen som vet. Detta är en grogrund för ett parallellsamhälle som nu växer fram. Konkreta åtgärder är nödvändiga för att återupprätta kontrollen.

För de personer som lever i ett parallellsamhälle kommer inkomsterna ofta från illegalt arbete och kriminalitet. Dessutom finns det stor risk för att samordningsnummer ger tillgång till de svenska välfärdssystemen utan att tillräckliga kontroller görs. Fusk med samordningsnummer är därför också kopplat till bidragsfusk, vilket i sin tur urholkar välfärdsstatens legitimitet. För att komma till rätta med missbruket av samordningsnumren bör ett krav införas om att alla som idag innehar samordningsnummer genom personlig inställelse hos Skatteverket, eller någon annan lämplig myndighet, ska bekräfta sin identitet. De samordningsnummer som inte bekräftas inom en viss period bör avslutas om inte särskilda skäl föreligger.

Ett beständigt krav bör gälla om personlig inställelse hos Skatteverket, eller någon annan lämplig myndighet, för att få ett samordningsnummer. Det gäller redan för personnummer och har visat sig vara nödvändigt också för samordningsnummer. Biometriska data bör användas för att göra identifieringen av handlingens innehavare tydligare. Det vill säga liknande krav som gäller för pass bör även gälla för samordningsnummer.

Stärk Kronofogdens utmätningsmöjligheter

Folkbokföringsfusk skapar problem för Kronofogdemyndighetens arbete när människor folkbokför sig på falska adresser. Kronofogdemyndighetens arbete begränsas idag även av hål i lagstiftningen som förvårar utmätning hos kriminella. Idag är Kronofogdens möjligheter begränsade vad avser att utmäta skadestånd som utbetalats till kriminella som har skulder till brottsoffer. Skadestånd som har utbetalats till kriminella som har skulder hos Kronofogden, som ska gå till tidigare brottsoffer, är med dagens lagstiftning skyddat från utmätning. Lagstiftningen bör i detta avseende förändras. Det är inte rimligt att kriminella ska kunna få ekonomiska medel som är skyddade från att tilldelas de kriminellas brottsoffer.

Se över Kronofogdemyndighetens möjlighet att arbeta uppsökande

Kronofogdemyndigheten får idag inte ägna sig åt eftersökande verksamhet utan ett konkret syfte. Utgångspunkten är att det måste finnas en gäldenär i ett mål hos Kronofogdemyndigheten för att myndigheten ska börja leta efter tillgångar. Exempelvis får

inte myndigheten begära ut listor hos en bilklubb över vilka som äger fordonen, för att därefter se över om någon av ägarna förekommer i ett utsökningsmål enbart av skälet att fordonen är dyra. Givet den allvarliga brottsligheten i Sverige idag och de värdefulla tillgångar som skuldsatta kriminella besitter borde det finnas fog för att Kronofogdemyndigheten efter riskbedömningar och med proportionalitet skulle kunna eftersöka tillgångar som kan tillhöra skuldsatta kriminella – detta utan att behöva redogöra för ett tydligt definierat och slutgiltigt syfte med eftersökningen i förväg.

Kronofogdemyndigheten bör kunna ägna sig åt efterforskningar och uppsökande verksamhet vad gäller egendom som kan antas vara åtkommen genom främst brottslig verksamhet.

Öka Kronofogdens effektivitet genom snabbare information från andra myndigheter

Enligt Ekonomistyrningsverket finns det över hundra myndigheter som gör ovillkorade utbetalningar till enskilda. Kronofogdemyndigheten bör ha ett etablerat och systematiskt elektroniskt informationsutbyte med så många utbetalande myndigheter som möjligt, för att veta när utmättningsbar egendom når en gäldenär. Det finns etablerat redan för vissa myndigheter men behöver stärkas och omfatta samtliga samtidigt som effektiviteten säkras.

Moderaterna vill se en ökad samverkan genom systematiskt elektroniskt informationsutbyte mellan Kronofogdemyndigheten och samtliga myndigheter som betalar ut utmättningsbara ersättningar i syfte att öka Kronofogdens effektivitet.

Stoppa fusk på arbetsmarknaden med statligt arbetsgivarintyg

Idag är omfattande brottslighet kopplad till fiktiva anställningar. Oriktiga arbetsgivarintyg är en nyckel för kriminella för att få utbetalningar från välfärdssystemen. Arbetsgivarbevisen är i regel relativt svåra att kontrollera. Skatteverket har lyft behovet av ett standardiserat intyg med uppgifter om arbetsförhållanden. Det har även föreslagits av utredningar.

Ett standardiserat arbetsgivarintyg bör tas fram och tillhandahållas av en ansvarig myndighet. Intyget bör kunna förmedlas till andra myndigheter genom en automatiserad tjänst.

Ge Skatteverket ansvaret för utbetalningarna av lönegaranti

Lönegarantisystemet utsätts idag för omfattande kriminella angrepp. Kriminella använder exempelvis falska eller kapade identiteter för att ge sken av att företaget haft fler anställda än vad som stämmer. Kontrollen över systemet behöver skärpas.

Ansvaret för utbetalning av all lönegaranti bör ligga hos Skatteverket istället för hos länsstyrelserna. Till detta behöver regelförändringar säkras för att möjliggöra för Skatteverket att vidta de gedigna kontroller som behövs innan en utbetalning görs.

Helena Bouveng (M)

Boriana Åberg (M)

Kjell Jansson (M)

Fredrik Schulte (M)